

Familiekunde
Vlaanderen

MERGHELYNCK

Driemaandelijks tijdschrift van Familiekunde Vlaanderen in de Westhoek

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN Regio Ieper-Diksmuide

<https://www.familiekunde-ieperdiksmuide.be/>

Jaargang 29 - nummer 3 2024 juli-aug-sept

Iedere auteur is verantwoordelijk voor zijn eigen bijdrage.

- **Voorzitter:** Noël Boussemaere: E-post: noel.boussemaere@skynet.be
- **Secretaris:** Joël Snick, E-post: joel.snick@telenet.be
- **Penningmeester:** Stefaan Lazoore: E-post: stefaan.lazoore1@telenet.be
- **Bestuurslid:** Herman Vandenbulcke: E-post: herman.vandenbulcke@skynet.be
- **Bestuurslid:** Marc Leupe: E-post: leupe.marc@skynet.be
- **Bestuurslid:** Luc Snick E-post: luc.snick1@telenet.be
- **Bestuurslid:** Stefaan Vervaele: E-post: stefaan.vervaele0@gmail.com
- **Bestuurslid:** Chris Bruynooghe: E-post: chris_bruynooghe@hotmail.com

Activiteiten

Alle activiteiten vinden plaats in ons lokaal, **Burchtstraat 1A, 8900 Ieper**, tenzij anders vermeld.

Openingstijden:

Elke maandagvoormiddag van 09:00 tot 12:00 uur.

Gesloten tijdens alle schoolvakanties: de grote vakantie, kerst- en paasvakantie, herfst- en krokusvakantie en ook op officiële vrije dagen die al of niet op een maandag vallen, zoals paasmaandag, pinkstermaandag en ook op 2de kerstdag, 11 november, enz.

Zie ook onze WEBSITE, terug te vinden op onderstaande link:

<https://www.familiekunde-ieperdiksmuide.be/>

Familiekunde Vlaanderen afd. Ieper-Diksmuide

Inhoud

Activiteitenkalender 2024 - 2025	3
Oud Schrift.....	7
Overleden kosters van de parochiale kerk van Elverdinge.....	9
Herman Vandenbulcke.....	9
Over het marktschip ‘vaerende van Renynge naer Dixmuude’	11
Joel Snick	11
Dodelijk treinongeval te Moyenne-Ville 6 mei 1902 met Belgische bedevaarders naar	
Lourdes	14
Stefaan Lazoore.....	14
Levering van pioniers voor de verdedigingswerken van Duinkerke 1793	17
Herman Vandenbulcke.....	17
Register van de Pachten en Cijnzen van de eigendommen van het Nazareth 1657 –	
1777	20
Stefaan Lazoore.....	20
Nieuwe publicaties.....	22
Word lid.....	24

Activiteitenkalender 2024 - 2025

Open Bib: Wie wenst opzoekingen te verrichten in ons lokaal en zich niet kan vrijmaken op maandagvoormiddag, graag een mailtje naar herman.vandenbulcke@skynet.be zodat er verder kan afgesproken worden.

Op maandagvoormiddag is ons lokaal open tussen 9 uur – 12 uur om geïnteresseerden in de gelegenheid te stellen om opzoekingen te verrichten, ideeën uit te wisselen of om onze collectie doodsbriefen/bidprentjes te consulteren.

Programma 2024 - 2025

Donderdag 12 september 2024:

Lezing: **“Een kijk op de kerkarchieven berustend in het Stadsarchief Ieper, het bisschoppelijk archief te Brugge en de abdijarchieven in het Grootseminarie te Brugge”**. Deze lezing wordt geïllustreerd met voorbeelden uit de archieven en toelichting van de bronnen via het internet.

Spreker: Stefaan Lazoore

Waar: Het Perron, Maarschalk Fochlaan n° 1, 8900 Ieper

Aanvang: 19 uur 30

Prijs: 3 € (leden FV) of 5 € (niet leden FV)

Donderdag 3 oktober 2024 om 14 uur: bezoek Heemkundige Kring Dadingisila.

De heemkundige kring Dadingisila onderscheidt zich van de andere heemkundige kringen door het Fonds de Croix. Het fonds bevat meer dan 19.000 stuks archief van de familie de Croix de dadizeele en aanverwanten. Het archief beslaat 500 jaar geschiedenis (vanaf ongeveer eind 1300 tot 1900) van Dadizele, de helft van West – Vlaanderen en een groot deel van Noord – Frankrijk. In de late middeleeuwen en de nieuwe tijd was de familie de Croix heel belangrijk en bezat naast een grote rijkdom ook veel macht. Door huwelijken en erfenissen groeide hun bezit en rijkdom gestaag¹.

Voor meer info: <https://www.dadingisila.com/>

Adres:

DADINGISILA
Plaats 28
8890 Dadizele.

Praktisch:

Uur vertrek: 13 u 15 vanop de parking Delhaize Ieper
Maarschalk Haiglaan n° 31
8900 Ieper

Er is gelegenheid om te carpoolen ofwel met eigen wagen

Prijs: bij carpoolen graag 5 € te betalen aan de chauffeur

Inschrijven bij Joël Snick joel.snick@telenet.be + vermelden eigen vervoer of carpoolen

---

¹ Tekst overgenomen uit inleiding website heemkundige kring Dadingisila

Zaterdag 9 november 2024:

51ste West-Vlaamse genealogische ontmoetingsdag

Waar: De Zilverlink

Meensesteenweg n° 412

8800 Roeselare – Rumbeke

Vanaf 9 uur tot 12 uur

Zondag 19 januari 2025

West-Vlaamse Heemkundige boekenbeurs

Heemkundige en historische boeken (oud en nieuw), prentkaarten, foto's, rouwprentjes ....

Waar: GC Den Ommeganck

Ridder Janlaan

8890 Dadizele

Doorlopend open van 9 uur tot 16 uur

Bedanking.

Langs deze weg wensen wij nogmaals Marc Mahieu (Zillebeke), Frans Castryck (Ieper) en de familie Bart Meyfrootd – Heidi Verleure (Ieper) te bedanken voor het schenken van rouwbrieven en bidprentjes ten voordele van onze vereniging.

Rechtzetting

In ons vorig nummer van Merghelynck vermelden we dat we de toelating kregen van **GEERT Verdru** (Poperinge) om zijn reeds ingescande doodsprentjes te integreren in onze verzameling. Jammer genoeg sloop er een foutje in het artikel en gebruikten we de voornaam Marc i.p.v. Geert. Waarvoor excuses. Voor meer info betreffende de verzameling doodsbriefjes en rouwprentjes van Geert Verdru, graag een mail naar:

Knekelhuisje.leper@gmail.com

Stand van zaken betreffende onze collectie doodsbriefjes en rouwprentjes

In ons documentatiecentrum (Burchtstraat 1A – 8900 Ieper) is er naast onze collectie boeken en naslagwerken ook een collectie bidprentjes, rouwbrieven, jaargedachtenissen terug te vinden. Deze documenten zijn voor elke genealoog van groot belang, want meestal vermelden ze geboorteplaats en datum, datum en plaats overlijden. Bij rouwbrieven staan meestal de kinderen, kleinkinderen, broers, zussen, verwanten ... vermeld, Bij recentere bidprentjes vind je soms een foto van de overledene, soms een korte levensschets.

Rouwbrieven, bidprentjes ... zijn niet onderworpen aan de wet op de privacy. Je kan er recentere gegevens op terug vinden die je nog niet kan terugvinden in de officiële bronnen van de burgerlijke stand). Ook vermelden ze soms familierelaties waardoor je sneller personen aan elkaar kan linken. Ook als illustratie in een familiegeschiedenis kunnen doodsbrieven, rouwprentjes ... een perfectie aanvulling zijn.

Momenteel werden er reeds meer dan 80.000 doodsbrieven gealfabetiseerd op letter en in mappen opgeborgen.

Betreffende rouwprentjes werden er reeds +/- 45.000 alfabetisch gerangschikt.

Sedert enkele maanden zijn we begonnen met het digitaliseren van onze rouwprentjes.

Eerst legden we ons oor te luisteren bij enkele andere FV-afdelingen die al een zekere ervaring hadden in het digitaliseren van rouwprentjes en doodsbrieven. We vroegen hoe zij te werk gingen en wat de voor- en nadelen waren, of het een meerwaarde was, of er een tijdsinstorting was .... Ook gingen we op bezoek bij FV regio Mandel-Leie waar ze ons een praktische demonstratie gaven van het inscannen van bidprentjes en het verwerken van de gegevens. We kochten een scanner aan en tevens ook het programma IndexScan (ontwikkeld door Peter Eyckerman (<http://sporzoeker.petereyckerman.be/>) dat ons kon helpen bij het digitaliseren van onze doodsbrieven / rouwprentjes. Door middel van OCR-techniek (Optical Character Recognition) "leest" het programma een gescand rouwprentje of doodsbrief. Deze scan wordt vervolgens omgezet in een tekstbestand dat op zijn beurt bewerkt kan worden. Het programma herkent geboorteplaats, geboortedatum, plaats overlijden, overlijdensdatum, naam, voornaam, naam van de achterblijver(s), verwante families, al of niet aanwezigheid van een foto....

Eerst zorgen we ervoor dat de rouwprentjes op voorhand wat gesorteerd en klaargemaakt worden om ingescand te worden, dwz altijd met dezelfde zijde naar voor en de eventuele dubbele exemplaren eruit. Het inscannen zelf gaat zeer vlug, zo'n 50 – 60 prentjes per minuut, recto verso. De scan wordt opgeslagen in een PDF-format. Het indexeren neemt meer tijd in beslag, maar dit gebeurt op de achtergrond. Feilloos is het programma echter niet. Alles is ook afhankelijk van de kwaliteit van het ingescande document, het gebruikte lettertype, de duidelijkheid van de cijfers, de aanwezigheid van vlekken, kreukelen? ... Oudere rouwprentjes zijn moeilijker in te lezen dan recentere, en geven dan ook een grotere foutenlast.

Vandaar dat bij het programma ook nog een andere module bevat, namelijk CheckScans. Aan de hand van dit programma kunnen we vlug controleren of de gegevens juist werden ingelezen en waar nodig kunnen we deze vlug manueel aanpassen. Het programma duid aan waar er eventuele fouten zijn, maar ervaring leert ons dat we best alle gegevens controleren.

Achteraf kunnen alle gegevens omgezet worden in een Excell-bestand om zo op onze website te plaatsen, zodat de gegevens voor iedereen te raadplegen zijn..

Na een inlooperperiode zijn we sinds een 2-tal maanden definitief gestart met het digitaliseren van onze bidprentjes. Momenteel zijn er reeds meer dan 16.000 prentjes ingescand, waarvan er reeds een 13000 werden geïndexeerd en klaar om te controleren. Het controleren gaat iets minder vlug, maar toch werden er reeds een 5.000 tal gedachtenissen nagezien.

Het digitaliseren van onze doodsbrieven zal in een later stadium gebeuren.

De inventaris van onze doodsbrieven / rouwprentjes is te consulteren op onze website onder het item rouwdocumenten.

Een afdruk / digitale kopie kan bekomen worden, ofwel in ons lokaal tijdens de openingsuren, ofwel via mail.

Per aangevraagd rouwdocument rekenen we 0,20 € aan, contant te betalen in ons lokaal ofwel door overschrijving op rekeningnummer: IBAN BE17 73832934 4021 t.a.v. Familiekunde Ieper-Diksmuide
Bij het bestellen van een kopie van een doodsbrief, graag het nummer opgeven, gevolgd door de naam en voornaam van de overledene en vervolgens naam van de partner.

Voor het aanvragen van een kopie van een bidprentje, graag naam en voornaam opgeven van de overledene, gevolgd door de naam en voornaam van de partner.

Om ons bestand van rouwbrieven en bidprentjes verder uit te bouwen durven we ook een beroep te doen op U. Schenk ons uw rouwbrieven, bidprentjes ... die thuis rondslingeren. Ook fotokopies, genealogische werken, heemkundige boeken ... worden in dank aanvaard. Niet alleen ons bewijst U daar een enorme dienst mee, maar ook andere genealogen. Tevens zijn we momenteel ook nog op zoek naar enkele wijnkistjes om onze oudste bidprentjes te kunnen opbergen.

Alvast dank bij voorbaat.

Interesse om onze collectie bidprentjes / doodsbriefen, van thuis uit, op eigen tempo te helpen omschrijven? Graag een mailtje naar Stefaan Lazoore: E-post: stefaan.lazoore1@telenet.be voor verdere info.

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen.

Dit es de euclike Kente toe behorede der herke van Westvleteren beghinne den leigher te bermaken vte den ouden boukey ende slapers Int laer duust vizee hondert ende xxviii den achsten dach van meye

Geest inden zuurthoflant hout

Geest van Finkelbaert / Ioris Finkelbaert en neel rikelbaert ghelden der herke. vni. s. pazz siacrs beset vp ee half ghemet lands liggende beside Iacop Finkelbaerts beside ende bossen ande beike toffende vp thoflant en vpenic put ende benorde an Iacop Finkelbaerts lant

Jan hemderinc ghelt der herke tbe spint euene ende een vierendeel vergudert van tbeeen parcelē beset vp tbe ghemete lands liggende in tbeeen sticke side an side belbesten Jan hemderincs sticke vander strate vbest tote Jan hemderincs lande benorden ander tek vander Dune lant de tek heest een half ghemet lands inde noot side vanden noidesten sticke

² Met dank aan Joël Snick voor het ter beschikking stellen van de tekst + transcriptie.
Bron: RAB INV39/10 nr. 7 Westvleteren 1498

Transcriptie:

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen.

Dit es de ervelike rente toe behorede der kercke van Westvleterene beghinnede den leigher te vermaken ute den ouden bouken ende slapers³ int jaer duust viere hondert ende XCVIII den achsten dach van meye.

Eerst inden zuuthoflant houc

Eerst van Rijkewaert, Joris Rijkewaert en(de) Neel Rikelw(aer)t ghelden der kercke VIII sch par(isis) siaers beset up ee(n) half ghemet lands ligghe(n)de besude Jacop Rijkewaerts besude(n) ende bosten ande beike toostende up thoflant en(de) up ene(n) pit ende benorde(n) an jacop Rijkewaerts lant.

Jan Heinderijc ghelt der kercke twe pijnt evene⁴ ende een vierendeel⁵ vergadert van tween parcele(n) beset up twe ghemete lands ligghe(n)de in tween sticke(n) side an side bewesten Jan Heinderijcs strecke(n)de vander strate west tote Jan Heinderijcs lande benorden ander k(er)k(e) vanden dune lant de k(er)k(e) heift een half ghemet lands inde noort sijde vanden nordesten sticke.

---

³ Slaper: als bewijsstuk, dubbel of voorbeeld dienden exemplaren van andere zaken (WNT)

⁴ Evene: haver

⁵ Vierendeel: inhoudsmaat voor graan, ongeveer 11 liter. Kan ook een oppervlaktemaat zijn

Overleden kosters van de parochiale kerk van Elverdinge

Herman Vandenbulcke

Bij het inscannen van onze bidprentjes kregen we de nagedachtenis van Engel Albertus Depuydt onder ogen. Naast de gebruikelijke gegevens van geboorteplaats, geboortedatum, overlijdensplaats, overlijdensdatum, naam ouders.... werd er ook een beschrijving van zijn levensloop gegeven, wat eerder uitzonderlijk was voor een nagedachtenis uit de 19de eeuw.

Daarnaast is er ook een memento van de overleden kosters / onderwijzers sedert het begin van de jaren 1600 tot 1876 te Elverdinge.

Korte levensschets

Engel Albertus Depuydt werd geboren te Zuidschote op 8 september 1799 als zoon van Joannes Carolus Depuydt en van Dorothea Francisca Merlevede. Hij overleed te Elverdinge op 13 april 1876. Zijn vader, Joannes Carolus, was een tijdlang burgemeester van Zuidschote.

Engel Albertus Depuydt huwde te Waasten op 19 februari 1822 met Leocadia Sophia Annebique.

Engel Albertus wijdde zich al vroeg aan het onderwijs van de jeugd, evenals zijn twee broers, Josephus en David. Josephus was onderwijzer en stierf te Voormezele, zijn broer David was geruime tijd bestuurder van een school te Brugge.

Engel Albertus startte zijn onderwijzersloopbaan in 1814 te Nipkerke (Frans-Vlaanderen), om een jaar later te starten te Waasten, al hulponderwijzer van J.B. MOREL.

Op 2 februari 1823 werd hij als hoofdonderwijzer benoemd van de gemeenteschool te Elverdinge, waar hij ook in 1839 als koster-organist van de parochiale kerk Cornelius BERGH opvolgde.

Op 5 mei 1868 vierde hij, omringd van een grote menigte van zijn oud-leerlingen, zijn 52 jaar leermeesterschap.

Op 23 november 1871 werd hij vereerd met het Ridderkruis van de Leopolds Orde. Hij overleed te Elverdinge op 13 april 1876 in de leeftijd van 77 jaar.

Overleden kosters / onderwijzers van Elverdinge vanaf de jaren 1600

Meester Joannes SLUUZEMAN (1604 – 1636)

Zoon van Philippus en - - - (niet ingevuld).

Hij was gehuwd met Catharina BOONE. Zijn vrouw Catharina stierf op 2 december 1636, drie weken later vervoegde hij zijn echtgenote. Beiden stierven aan de pest, die hier in Vlaanderen woedde van 1636 tot 1639.

De Eerwaarde Heren pastoors onder wie Jan SLUUZEMAN zijn ambt bediende waren:

- Joannes PURUR (...1607-1616...), die in februari 1607 peter was van het zontje van Joannes, dat gedoopt was onder de naam van Joannes.
- Carolus BAERT

Meester Petrus MILLEMAN (1649 – 1661)

Hij stierf op 22 februari 1661, slechts 49 jaar oud. Zijn weduwe, Judoca Maertens overleed op 18 oktober 1689 in de leeftijd van 83 jaar.

De Eerwaarde Heren pastoors onder wie Petrus MILLEMAN zijn ambt bediende waren:

- Carolus Baert (...1627-1642)
- Joannes LEENSONE (1642-1650)
- Jacobus BOUCKAERT (1650-1659)
- Franciscus POOT

Meester Franciscus MILLEMAN (1661-1721)

Hij was de zoon van de voorgaande meester-koster Petrus MILLEMAN.

Bij de doop van zijn zevende zoon, Josephus Benedictus was de heer van Elverdinghe, Franciscus van der BORCHT, peter en juffrouw Maria Gerarda Benedicta van LILLE, meter.

Franciscus MILLEMAN stierf bij zijn zoon Albert te Krombeke op 12 oktober 1721, in de leeftijd van 85 jaar. Hij was 60 jaar koster geweest te Elverdinge. Zijn echtgenote Jacoba MORTIER (dochter van meester Georgius MORTIER, koster te Dikkebus) overleed op 17 maart 1720. Samen hadden ze nog hun gouden bruiloft kunnen vieren.

De Eerwaarde Heren pastoors onder wie Franciscus MILLEMAN zijn ambt bediende waren:

- Franciscus POOT (1659 – 1672)
- J.B. MATHEWE (1672 – 1679)
- Albertus VANDER MOERE (1679 – 1722)

Meester Petrus DEHAENE (1721 – 1779)

Geboren te Elverdinge als zoon van Joannes Baptista en van Jacoba DECONINCK. Hij was 58 jaar koster te Elverdinge. Hij overleed op 28 december 1779, in de ouderdom van 83 jaar. Zijn echtgenote Joanna Clara PILLAERT, dochter van Joannes en van Maria Vermeersch, overleed op 23 juni 1775, in de ouderdom van 78 jaar. Ook zij kenden het geluk om hun gouden bruiloft te kunnen vieren.

De Eerwaarde Heren pastoors onder wie Petrus Dehaene zijn ambt bediende waren:

- Emmanuel Jacobus BOETEMAN (1722 – 1744)
- Thomas BEKE, reguliere kanunnik van de abdij van Voormezele (1744 – 1772).
- Ivo LELEU, reguliere kanunnik van dezelfde abdij.

Meester Cornelis Franciscus BERGH, jongman (1780 – 1839)

Geboren te Langemark, zoon van Jacobus Michiel en van Joanna Devloo. Hij stierf op 5 augustus 1839 in de leeftijd van 87 jaar en dit na 59 jaar kosterschap.

De Eerwaarde Heren pastoors onder wie Cornelis Franciscus BERGH zijn ambt bediende waren:

- Ivo LELEU (1772 – 1808)
- Augustinus Joannes RYCKEWAERT (1808 – 1813)
- Anselmus MINNE, reguliere kanunnik van de abdij van Voormezele (1814 – 1829)
- Petrus Josephus CALLENS

Meester Engel Albertus DEPUYDT (1839 – 1876)

De Eerwaarde Heren pastoors onder wie hij zijn ambt bediende waren:

- Petrus Josephus CALLENS (1830 – 1851)
- Petrus VERMEULEN (1851 – 1873)
- L.L. DE BO (auteur van het Westvlaamsch idioticon)

Over het marktschip ‘vaerende van Renynge naer Dixmuude’⁶

Joel Snick

Het marktschip

De dis van Reninge haalde een klein deel van de ontvangsten uit de verpachting van het marktschip. De verpachting leverde op deze manier een kleine bijdrage aan de armenzorg. Het schip werd in de bronnen ook een binlander, billander of bijlander genoemd. Het was een schip met een platte bodem, vrij lang, laag en klein, dat voor de kust- en binnenvaart werd gebruikt. Omwille van deze eigenschappen kon het gemakkelijk de Kemmelbeek opvaren tot aan de Ravelare. Ook de Meersbeek werd opgevaren.

Waarvoor een marktschip?

Niet alleen tegenwoordig maar ook in vroegere tijden had de markt in Diksmuide op maandag plaats. Het marktschip voer elke maandag op de IJzer met allerlei landbouwproducten uit Reninge die dan verkocht werden op de wekelijkse markt in Diksmuide. Als retourvracht nam het schip goederen mee die in Diksmuide waren aangekocht. Het schip diende dus niet alleen om de dis te financieren, maar had naast deze sociale ook een interessante economische functie.

Bovendien werd het marktschip verpacht en zorgde zo voor wat centen voor de dis, die gebruikt werden om de armen van het nodige te voorzien: kledij (inbegrepen schoenen), een dak boven het hoofd, eten en drinken, verwarming, eventueel geneeskundige verzorging; zelfs begrafeniskosten werden soms door de dis betaald...

De verpachting van het marktschip

De oudste vermelding van het marktschip hebben we gevonden in 1679. De bestuurders van de dis van Reninge verpachtten op 12 maart het marktschip openbaar, dus aan wie, na opeenvolgende verhogingen, het hoogste bod deed. De pachter moest zich houden aan dezelfde condities als voorgaande jaren. Dit laatste betekent dat de verpachting van het schip reeds begonnen was voor 1679.

De verpachting liep over één jaar en de pachter moest zich aan enkele voorwaarden en afspraken houden:

- Hij moest een “souffisante” borg hebben, een voorwaarde waarop bij iedere verpachting teruggekomen werd.
- Verder moest hij de maandagmorgen om zeven uur stipt vertrekken naar Diksmuide met de goederen die hij de zaterdag voordien in Reninge opgeladen heeft aan de Ravelare en ’s anderendaags op de Meersbeek. ’s Namiddags moet hij om drie uur terug naar huis vertrekken aan de Hoge Brug in Diksmuide. Als hier niet aan voldaan wordt moet hij zelf opdraaien voor de kosten en de schade die hieruit konden voortvloeien. We kunnen veronderstellen dat deze

---

⁶ Bronnen:

RAB GAR 170: “Resolutieboek van kerk- en dismeesters, met processen-verbaal van verpachtingen, cijnsen, verkiezing van dismeesters, etc. 1676-1725”

Verder de rekeningen van de dis van Reninge: RAB GAR 46, 47, 48, 49, 50, rekeningen van de dis tussen 1597 en 1808.

(RAB=Rijksarchief Brugge; GAR=Gemeentearchief Reninge)

vereisten qua tijdstip ingegeven waren door de aanwezigheid van het fort 'de Knocke', dat aan de IJzer lag, en waar het schip op een afgesproken tijdstip voorbij moest varen.

De tekst van 1679 (foto + transcriptie):

Verpachtyen van tmarckschip

Achtervolghende de voorgaende publicatien wort //heden den xijen maerte 1679 van weghen de heeren //regierders vanden disch der prochie en(de) heerelyckhede van

Reninghe te pachte gestelt alahaulche //den meestbiedenden den welcken het ordinaire //marckschip van alhier vaerende op Dixmuude //voor den tydt van een jaer twelcke sal// begonnen cours nemen van heden date deser //op de conditien bij voorgaende verpachtingen. hebbende //Sr Pr Coppins die tselve overlaet //aen Maximiliaen Lelieur tsijnder acceptatie //Toorconden (handtek.) Maximiliaen Lelieur xlvijij p. (=48 pond)

(alahaulche = bij opbod)

(toorconden = officieel getuigen, bevestigen)

Verpachtyen van tmarckschip

Wes heden den xijden maerte 1679. Van weghen de heeren Regierders van dese dierproe (de) heerelyckhede van Reninghe te pachte gestelt alahaulche //den meestbiedenden den welcken het ordinaire //marckschip van alhier vaerende op Dixmuude //voor den tydt van een jaer twelcke sal// begonnen cours nemen van heden date deser //op de conditien bij voorgaende verpachtingen. hebbende //Sr Pr Coppins die tselve overlaet //aen Maximiliaen Lelieur tsijnder acceptatie //Toorconden (handtek.) Maximiliaen Lelieur xlvijij p. (=48 pond)

In 1684 werd gesteld dat er met 'beloken' schepen moet gevaren worden. 'Beloken' betekent dat het schip afgesloten moest zijn.

In 1687 werd nogmaals gesteld dat de pachter een geschikte borg moet vinden tot tevredenheid van de heren bestuurders op straffe van herverpachting. Hij zal geen kwijtschelding van zijn pacht kunnen bekomen onder welk voorwendsel ook.

In 1689 laten de heren van Veurne toe om te 'ketsen', dan zal de pachter een paard moeten leveren zonder hiervoor vergoed te worden. 'Ketsen' betekent het schip laten voorttrekken door een of meerdere paarden. De toelating hiervoor moest blijkbaar door het kasselrijbestuur van Veurne gegeven worden. Reninge maakte immers deel uit van de kasselrij Veurne.

De verpachting van het marktschip gebeurde dus op de condities en met de voordelen zoals ze bij de verpachting werden vastgelegd. Eventuele herverpachting zou plaats hebben bij hoger bod zonder dat de pachter een gunstige regeling kan claimen onder welk voorwendsel ook, hetzij door winterse vorst of om welke andere reden ook.

Wat gebeurde er met het marktschip na de overheersing van Lodewijk XIV en toen Reninge **onder Oostenrijks bewind** kwam?

Het werd verder verpacht. In 1725 vaart Cornelis Du Ponseau naar Diksmuide; tussen 1750 en 1780 is Joannes Hennaert de schipper van dienst. En in 1790 werd door de wet van Reninge een attest verleend aan de weduwe van Joannes Hennaert. Zij had met haar zonen het marktschip in pacht. Ze varen van Reninge naar Diksmuide, *wekelijks met de goederen der landlieden en andere personen van deze parochie om op de markt aldaar te worden verkocht*. Verder geeft dit attest interessante informatie over de retourvracht. ... *dat zij in retour van dezelfde markt meebrengen wat dezelfde landlieden en andere personen voor hun consumptie nodig hebben, zo ook wat de winkeliers opdoen om in 't klein te verkopen in hun winkel aan de inwoners van alhier, hetzij van winkelwaar, boekweitbloem of andere*.

Wat vervoerde het marktschip en aan welke prijs?

In 1697 werd vastgelegd hoeveel de schipper kon verdienen aan elke overtocht; meteen werd duidelijk wat hij zoal vervoerde. (NB 1 pond = 20 schellingen)

Als hij een persoon vervoerde zonder vracht mocht hij 4 schellingen aanrekenen.

Voor iedere zak tarwe die hij met toelating van zijne majesteit (de Zonnekoning Lodewijk XIV deelde toen de lakens uit in de kasselrij Veurne en dus ook in Reninge) naar Diksmuide bracht mocht hij voor elke rasiere (1 rasiere = 146,8 liter koren in de kasselrij Veurne) 4 schellingen aanrekenen.

Ook bonen, kruiden, erwten en andere granen werden met het marktschip naar Diksmuide gebracht. Onder 'andere granen' verstaan we sucricoen of zomergerst, schokkeljoen of wintergerst, messelioen of masteluin, dit is een mengsel van half tarwe en half rogge. Ook voor het transport van deze producten mocht de schipper 4 schellingen vragen.

Er werd eveneens gevaren met appels, peren, rapen en ander fruit. De transportkosten bedroegen 3 schellingen per zak.

Voor boter die naar Diksmuide gebracht werd legde men de transportprijs niet vast: er zal betaald worden 'naer merite van de saecke' en als een partij klaagt over de prijs zullen de bestuurders van de dis een raming maken en in geval de pachter van het schip buitensporige prijzen aanrekenen, zal hij alle kosten en schade moeten vergoeden.

Samengevat: er werden naar de markt in Diksmuide personen vervoerd maar ook tarwe, bonen, kruiden, erwten en andere granen, appels, peren, rapen en ander fruit en tenslotte boter dat ook toen een welbekend streekproduct was: een 'cuppe' boter werd geregeld aan de heren van Reninge en aan de commandant van de Knocke aangeboden. Hun welwillendheid is altijd handig meegenomen! Op de terugweg werden allerlei goederen meegebracht, noodzakelijk voor de lokale bevolking of nuttig voor de winkeliers.

Dodelijk treinongeval te Moyenne-Ville 6 mei 1902 met Belgische bedevaarders naar Lourdes⁷

Stefaan Lazoore

Bidprentjes kunnen soms onverwachte informatie bieden. Bij het inscannen van onze bidprentjes kwamen we deze bidprentjes tegen. Wat onderzoekwerk op www.historischekranten.be gaf ons heel wat achtergrondinformatie betreffende het overlijden van Euphrasie Romanie Samyn, Gabriëlle Emma Juliana Cuvelie en Leonie Lucia Maria Cuvelie.

Informatie is terug te vinden in verscheidene kranten van het jaar 1902

Het verhaal van een ooggetuige

Volgens het verhaal van een ooggetuige moet de schrikkelijke ramp in de volgende omstandigheden gebeurd zijn: De trein kwam met zeer gematigde snelheid op enige honderden meters van de statie van Moyenne-Ville gereden en volgde een nieuw aangelegd spoor, toen opeens het negende rijtuig van den trein, een 3e klaswagon, buiten de riggel sprong en enige ogenblikken later de ontsporing van het tiende en volgende rijtuigen veroorzaakte. De oorzaak van de ramp dat de trein te zwaar beladen was voor dergelijke sporen. Er waren in totaal 8 doden, 11 zwaar gekwetsten en 40 lichtgewonden.

De spannen van het negende rijtuig brak dan, de wagen keerde zich dwars over de baan en de twee volgende wagons en de locomotor botsten met ijselijk geweld op den negende. De laatste wagon werd letterlijk verwoest. Wat er van de personen, die zich in die wagons bevonden, overbleef is onbeschrijfelijk. Talloze der slachtoffers werden op het ogenblik der ontsporing verpletterd en omgekomen.

De bedevaarders van Kortrijk zijn allen ongedeerd aan de spoorwegramp ontkomen.

Een depeche van den koning

Zodra koning Leopold de ramp vernomen heeft, heeft hij aan den Belgische gezant, te Parijs, baron d'Anethan, getelegrafeerd, om hem te gelasten te vernemen naar den toestand der gekwetsten en zich te verzekeren dat hun al de nodige hulp bezorgd wordt.

Onder gekwetsten bevinden zich verschillende inwoners van Ieper, Brugge en Veurne. Zestien bedevaarders zijn teruggebracht aan Rijsel, vier anderen naar Compiègnes.

De slachtoffers

De verslagenheid hier in de stad was groot. De stad Ieper en Poperinge was het ernst getroffen.

Overleden

Mevr. Emma De Wulf uit Ruddervoorde, 24 jaar

Mevr. Marie Vandenabeele uit Veurne 12 jaar

Mevr. Irma Beheyt uit Poperinge

Mevr. Gabriëlle Cuvelie , dochter van M. Cuvelie-Verfaillie uit de Dhondstraat 15 jaar

Jufr. Leonie Cuvelie, dochter van zaliger M. Bernard Cuvelie, nu woonachtig te Poperinge maar als Ieperlinge meegerekend, omdat ze altijd in Ieper gewoond heeft.

---

⁷ Bron: Historische Kranten

Weduwe Barra, geboren Regina Cappelle uit Ieper 50 jaar
Jufvr. Romanie Samyn uit Sint-Jan 30 jaar dochter van Pieter en Rosalie Vanheule
Drh. Jules Tourlamain uit Brugge 50 jaar

Zwaar gekwetsten:

Louise Houwen, 60 jaar uit Ieper, talrijke wonden aan het hoofd
Pharailde Houwen, 57 jaar uit Ieper, een bil gebroken, beiden verzorgd in het hospitaal te Ameins
Mathilde Roudeley 63 jaar uit Brugge, been gebroken en gewond aan het hoofd.
Malvina Lacastre, 50 jaar uit Loppem, wonden aan de voet en heup
Leontine Moreeuw, 50 jaar van Brugge, arm gebroken, wonden aan het hoofd en oog verloren.
Rosalie Depierre uit Brugge oud 48 jaar, talrijke wonden aan het hoofd.
Mevr. Hélène Beheyts uit Poperinge
Malvina Lagast, 50 jaar uit Brugge, open breuk linker been en verstuiking rechterbeen
Weduwe Osselaere, 63 jaar uit Brugge, breuk linkerbeen en linkerarm gebroken
Anidor Van der Ghinste, 22 jaar uit Rollegem, linker schouderblad gebroken.
Anna Van der Ghinste, 22 jaar uit Rollegem, twee ribben gebroken linkerzijde.
Madeleine E. Marques- de Wulf uit Torhout, wonden aan het hoofd.
Victor Declerck uit Brugge, wonden aan het hoofd.
Karel Declerck, wonden aan het hoofd.
Pieter Devoghel

Licht gekwetsten

Marie Kukens, M. Duvancehelle, dokter van Vossel de Wutz, Mad. Valerie Coupé, M. Van Thournout,
weduwe Marie Lepeu, Mad. Hélène Lepeine, Ma. Emma Desfontaine van het rusthuis te Brugge,
Helena Beheyts van Poperinge, Marie vanden Paer, Octavie Bonte, Emma Delfoos van Oostende, Van
den Straete uit Deinze

Vereenigd binst hun leven door de teederste genegenheid, hebben zij in hunne dood niet gescheiden geweest.

† TER GODVRUCHTIGE GEDACHTENISSE
van Jufvrouw

GABRIELLE EMMA JULIANA CUVELIE

geboren te Yper, den 10 April 1884,

dochter van Emile en Leonia Verfaillie
en van Jufvrouw

LEONIA-LUCIA MARIA CUVELIE

geboren te Yper, den 24 Juli 1878,

dochter van Bernard en Leonia Pauwelyn

plotselings overleden den 6 Mei 1902, te Moyenneville (Frankrijk), in eene spoorwegrampe, op weg zijnde naar Lourdes met den Belgischen Bedevaart, na 's morgens de pelgrimsmissie bijgewoond te hebben, en daarin de H. Communie ontvangen te hebben.

Deze die maagd blijft, en is maar bezorgd om God te behagen, en heiliglijk te leven naar ziel en lichaam.

Op het onverwachts hoorde men een kreet... De Bruidegom is daar, en zij, die bereid waren, hebben aanveerd geweest ten eeuwigen bruilofte.

Teerbeminde VADER en MOEDER, na tweemaal door u gezegend geweest te zijn, ben ik vertrokken voor Lourdes, denkende daar binst eenige dagen eenen voorsmake van den hemel te genieten, en er uren over te brengen met bijzonderlijk voor u te bidden. En ziet! de hemel zelve is voor mij opengegaan, in al de wezentlijkheid der eeuwige vreugden. Hier bemin ik u voor altijd, en zal niet ophouden voor u en mijne lieve broeders te bidden.

Dierbare OOM en MOEI, gij hebt de plaats genomen van eenen VADER en eene MOEDER welke ik nu in den hemel heb weêrgevonden. Ik was als de zuster geworden van uw kind, ik heb u bemind, en met haar en gelijk zij, bemin ik u voorts met eene kinderlijke liefde.

Lieve ZUSTER, waar de hand des Heeren u ook moge leiden om uwen roep te volgen, wees mijner indachtig.

Zoet Herte van Maria, wees mijne zaligheid!

Ter zaliger Gedachtenis

VAN JUFVROUW

EUPHRASIE - ROMANIE SAMYN

Op weg naar O. L. V. van Lourdes met den belgische bedevaart, stierf zij in de schrikkelijke spoorwegrampe van Moyenneville (Frankrijk.)

Beroem u niet op den dag van morgen, want gij weet niet wat u morgen zal overkomen.

† Dierbare Gedachtenis

VAN JUFVROUW

Euphrasie - Romanie Samyn

DOCHTER VAN

Heer Pieter Samyn en Vrouw Rosalie Vanhente,

die, geboren te S^t JAN (bij Yper) den 8 Maart 1872, den 6 Mei 1902, op weg naar O. L. V. van Lourdes met den belgische bedevaart, stierf zij in de schrikkelijke spoorwegrampe van Moyenneville (Frankrijk) en wierd begraven op hare geboorteplaats, den 12 Mei.

Lid der Congregatie van O.L.V. onbevleet en van al de aldaar bestaande broedersschappen.

O God! Eerbied voor uwe wondervol' schikkingen. Die, als getroffen die twee deugdzaame ouderlingen. Toen buiten 't vaderlijk huis, hunne dochter stierf; in vreemde land de schoone hemelkroon verwierf.

Maagd onbevleet, vereerd verre aan de Gavehoorden Hoe duldet gij, dat wreede rampen 't hert doorhoorden.

Van menig ouder, die hier weent zucht treurt. Terwijl de zoetste hoop hunnen christen moed opbeurt.

Want men zag ze nooit meer, die dochter rijk in deugden Maar bij God daar leeft zij, daar smaakt zij de eeuwige vreugden En de Maagd, ja, de Maagd van Lourdes, wonderschoon Zijkroonde haar kind met de zuivere maagdenkroon

Dat de zeer rechtvaardige, zeer hooge en zeer minnelijke wil Gods gedaan, geloofd en eeuwig in alles verheven worde!

DRUK. H. BOSSAERT-CHÉVITS-LANGEMARCK.

Levering van pioniers voor de verdedigingswerken van Duinkerke 1793⁸

Herman Vandenbulcke

De Franse Revolutie had ook bij ons in Vlaanderen een aanzienlijke impact op het dagelijks leven, vooral rond de jaren 1793.

In 1793 was de Franse Revolutie in volle gang. De radicale fase, die bekend staat als de Terreur, begon, gekenmerkt door de opkomst van de Jacobijnen onder leiding van Robespierre.

De revolutie verspreidde zich niet alleen in Frankrijk, maar ook in de omliggende gebieden, waaronder Vlaanderen, dat toen deel uitmaakte van de Oostenrijkse Nederlanden.

Duinkerke zelf was van strategisch belang vanwege zijn ligging aan de kust en zijn haven. De stad werd vaak bedreigd door buitenlandse invallen, met name door de Britten, die de controle over de kustlijn wilden verkrijgen om de revolutionaire Franse regering te ondermijnen. Tijdens deze periode was Duinkerke betrokken bij verschillende militaire acties. Het beschermen van Duinkerke was cruciaal voor het revolutionaire Frankrijk omdat het verlies van de stad een zwakke plek in de Franse verdedigingslijnen zou betekenen.

Duinkerke had al een systeem van fortificaties, waaronder stadsmuren en bastions, die verder werden versterkt en uitgebreid in 1793. De Franse revolutionaire regering beseftte zeer goed het belang van goed verdedigde kuststeden en investeerde zwaar in het verbeteren van de militaire infrastructuur. Onder leiding van ingenieurs werden pioniers ingezet om de forten en andere verdedigingswerken rond Duinkerke verder uit te bouwen. Dit omvatte niet alleen fysieke structuren zoals muren en kanonnen, maar ook het aanbrengen van obstakels zoals grachten om de opmars van vijandelijke troepen te vertragen.

In het Kasselrij archief Ieper / Reeks 5 is er een nominale lijst, opgesteld in het Frans terug te vinden van pioniers geleverd door de Kasselrij van Ieper om te helpen bij de fortificatie van Duinkerke. Gemeenten in de Kasselrij Ieper die moesten instaan voor het leveren van manschappen waren o.a.: Rumbeke, Beselare, Moorslede, Hooglede, Passendale, Oostnieuwkerke, Wijtschate, Westrozebeke, Sint Jan, Ledegem, Rollegem, Bikschote, Dikkebus, Sint Jacobs, Krommenelst, Zonnebeke, Mesen, Voormezele, Geluvelde en Staden.

De opgeëiste mannen werden verplicht te helpen aan de fortificaties van 24 augustus tot en met 2 september 1793., zijnde 10 dagen. Zij werden 12 patards / sols per dag uitbetaald, een brigardier kreeg het dubbele uitbetaald.

Beselare

Brigadier: Joseph SOENEN

Pioniers: Jean DENORME, Jean DELVOYE, François DUTHOIT, Valentin COSTEUR, Carel VALLENGEM, Louis LAHOUSSE, Ignace CUVELIER, Pierre DUTHOIT, de knecht van DENORME, Bernard DELEU, Ignace DELEVOYE, Pierre LESCAUHIER, Martin CARNIER, de zoon van N. SOBRY, de zoon van Carel GHESQUIERE, Pierre VERMEERSCH.

---

⁸ RAB Vrijwilligers / Ieper / Court records / Rechterlijke Registers 1697 – 1794 / Reeks 5 n° 455 – 462 / image 584 - 594

Passendale

Brigadier: Albert PARRET

Pioniers: Guillaume CARREIN, Carel DENEIRE, Joseph SAMYN, Pierre Jean DECOMMES, de 2de zoon van God. VANDERMEERSCH, Philippe DEWITTE, B. EEKHOUT, Ignace DEVLOO, Joseph CLINKEMAILLIE, Ferdinand NOYEZ, Jean DUMOULEIN, François DE MOOR, Bernard AMEEL, de knecht van Pierre DEMEY, Jean VANISACKER, Jacob VERCRUUYSSSE, de zoon van Philippe FLIPTS, Baptiste DELEYE, de zoon van Martin PATTYN, De zoon van Pierre CORNILLIE, Pierre LE SOIN, Pierre DETURCK, de zoon van Maximilaen DECEUNINCK, de knecht van Ivo DEJONKHEM, Jean CROMBEZ, de zoon van Ignace SIP, de zoon van Joannes SAMYN, de 2de zoon van Pierre JOYE, Pierre DEMEESTER, Carel VERSTRAETE, Philippus DUTHRIME, de zoon van Gerard BARDYN.

Wijtschate

Brigadier: Sieur BREYNE

Pioniers: Carel DEN TURCK, Pierre VANHOLME, Pierre François SERTINE, Pierre Felix BARTIER, Louis DEVOS, de zoon van Louis MAHIEU, de zoon van vidua Pieter SIX, de zoon van Jean BRUNEEL, Pierre MORMEL, de zoon van Louis COPPIN, de zoon van Pieter François DENTURCK, de zoon van Joseph LACLAIRE, Pierre MAHIEU, Louis DONDAINE.

Sint-Jan

Brigadier: Ferdinand BEVER

Pioniers: Philippe BOURDRY, Amarante BLANKAERT, de knecht van Pierre DEBLEU, Pierre COSTENOBEL, Pierre TITECA, de knecht van Engel DEBANDT, de knecht van vidua VERHELST, Albert ALLER, Joseph BREIN, Carel DERAEDE, Louis LOCCOEN, de knecht van Ignace DONK, Pierre, PATTYN, François ALLEMAN, Jose SMET, François BOEJAVA, Pierre BULEAN, Josse BOSSAERT, Jacob DEVOS.

Bikschote

Brigadier: Jean DIEUSAERT

Pioniers: de zoon van Joannes WULLEMAN, Charles VANBECELAERE, Pierre VANDEVALLE, François VANDAELE, de knecht van Jean Baptiste DEWILDE, Jean MARKEY, Jacob DEZEURE, de knecht van Charles DEHUYSSSE, de knecht van Jean Baptiste GHYSELEN, Pierre HAYART, Romain GELDOLF, G. DEGRAEVE, V. HENGAERT, Jean BAELDEN, Pierre DEMERSSEMAN, Jean Baptiste LEURIDANT, Charles MAHIEUW, Felix DECOK, ALEXANDER BUSEYNE, François GHYSELEN, François HENYAERT, Baptiste DOUSSY,

Dikkebus

Brigadier: Jacques BREINE

Pioniers: François BLOOTACKER, de knecht van de Heer VANEECKE, Pierre ANGILLIS, Louis CAPELLE, Michel ROUSSEAU, Augustin LABAERE, Paul DELMOTTE, Jacques LAURO, de knecht van CORDONNIER, Joseph DELIE, Pierre TALPE, de knecht van Joseph CLERCK, Eugene COENE, B. BOUDRY, Carel GLORIE, de knecht van G. MORTIER, Jacques TURCK, Jaques SORCEVILLE, Louis DELEMAERE, Carel VAN EECKE, de knecht van Charles COENE, Pierre BOUCKENHOVE.

Parochie Sint-Jacobs

Brigadier: Laurent VILDEMARCO

Pioniers: Eugene BRAM, de zoon van Eugene BRAEME, de knecht van Jean Baptiste VERMEERQ, Pierre SPINNEWYN, Jean VERHAEGE, A. MILLEVILLE, Pierre HUSLAERK, Pierre VERHAEGE, de zoon van DE BUSSCHERE, de zoon van VERHECK, Jean BLIN, Joseph PARGNE.

KROMMENELST

Brigadier: J. VANDEWYNCKELE

Pioniers: François HOLLINCK, Charles BONCE, Jean DEPUYDT, Jean LOWYCK, Jacob AERNOUT.

ZONNEBEKE

Brigadier: Jean SPIEGEL

Pioniers: Jacob VOLBOUT, Jacob VANHEULE, de 2de zoon van J. DONCLE, de zoon van M. LAHOUSSE, Pierre CARBON, de knecht van Carel BOSSAERT, Jean SIX, Pierre Jean GODDERIS, Jean SMET, de zoon van Jacques MONCHY, Carel Ignace VANDENAMEELE, Richard HOFLACK, de 2de zoon van Pierre DEGRAUW, Emanuel BRYON, Pierre CATTEAU, Jacob MEY, Louis CAILLIAU, Philippes KNOCKAERT, Baptiste DECROIX, de zoon van vidua KESTEMAN, Joseph PILLEAERT, Pierre DEGRAUW, Pierre HERREMAN, Jacob GODDERIS, Jacob MONCHY, Ignace VANLAUW, Baptiste HUYGEBART, Pierre HEVRAERT, de 2de zoon van Pierre QUIYNTEN.

MESEN

Brigadier: niet opgegeven

Pioniers: Jean Baptiste LEPERCQ, François CAUCHE, de zoon van Charles GAVELLE, de knecht van Pierre DERATEZ, de zoon van vidua COCHAIN, de knecht van And. DECONINCK, de knecht van vidua François DELANNOY, de knecht van Jean Baptiste JOYE, de knecht van Jean Baptiste WERQUIN, de knecht van François J. DIERYCK, de knecht van vidua GAUGNIE, Louis FLAMENT, Hilarion GOUDESSENNE.

VOORMEZELE

Brigadier: B. CAPMACKER

Pioniers: de zoon van François DEZAEGERE, Nicolas DUTHOO, Joseph CAPOEN, de zoon van Leopold PYCK, de zoon van vidua LESAGE, Cornelius VELGULDESOONE, de knecht van Josse BAILLEUL, Joseph DESSEIN, de knecht van Ph. DIERYCK, de zoon van Carel ODENT, Jean VANDAMME, Thomas BEHAGLE, Ambroise DEVOS, Sébastien DEBACKER, Jaques CLAREBOUT, de knecht van d'heer LAMOOT, de knecht van P.F. SMET, de zoon van Carel ODONT, Félix KAENEN, François DEMERSSEMAN, de knecht van J. BAILLEUL.

GELUVELT

Brigadier: niet opgegeven

Pioniers: Albert VERVYNTER, Jaques DURNEZ, Pierre DURNEZ, Louis DUBOIS, Philippe KNOCKAERT, Pierre VUYLSTEKE, Jean DECOENE.

Register van de Pachten en Cijnzen van de eigendommen van het Nazareth 1657 – 1777⁹. (vervolg)

Stefaan Lazoore

69. verpacht aan Eugenius Benteyn fs Joannes de helft van de oost kamer en andere gebouwen met vier gemeten twee lijnen en drieëndertig roeden en half land onder boomgaard, gras en zaailand competerende aan de pachtnemer bij koop jegens de erfgenamen van wijlend Jacobus Dehouck en Lucrese Depuidt, zijn huisvrouw. Alles gelegen in de zuidhoek van de parochie van Reninge onder dezelfde heerlijkheid en die van het laatschap van een partij zaailand groot 0 : 2 : 73 roeden binnen de parochie van Woesten, laatst gebruikt door Lucrese Depuidt laatst weduwe van Jacobus Dehaeze, dit voor een termijn van achttien jaar ingaan 1 oktober 1778 voor de prijs van vijf ponden tien schellingen brabantse geld. 3 september 1778

Oppervlakte van de iedere partij pacht genomen al gelegen onder keur van Reninge

1. 0 – 1 – 48 ½ hofplaats en boomgaard
2. 0 – 1 – 10 zaailand
3. 1 – 0 – 14 ½ gras en zaailand
4. 0 – 1 – 5 ½ zaailand
5. 0 – 2 – 60 ½ zaailand
6. 0 – 2 – 6 zaailand

Onder de heerlijkheid van het laatschap in Reninge

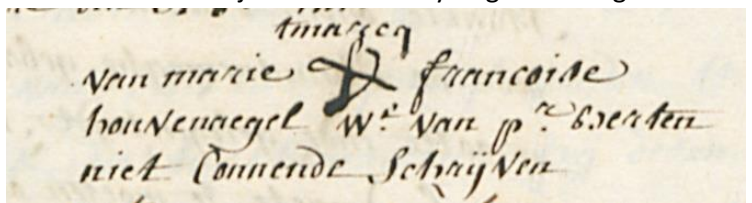
1. 0 – 1 – 52 zaailand

Parochie en de heerlijkheid van Woesten belast in haar majesteit spijker

1. 0 – 1 – 36 ½ zaailand

Samen 4 gemeten 2 lijnen 22 ½ roeden in acht partijen

70. Verpacht aan Marie Franchoise Houvenaegel weduwe van Pieter Berten. Een hofstede groot drie gemeten een lijn en vijfenvijftig roeden gelegen in de parochie van Langemark, in de Sint-Eloys hoek, op de oostzijde van de Diksmuidestraat onder de heerlijkheid van Coutsy. Tegenwoordig gebruikt door de pachter en dit voor een termijn van dertig jaar ingegaan op 1 oktober 1780 voor de prijs van zesentwintig gulden vijf stuivers, 31 oktober 1778

71. Verpacht aan Philipps Jacobus Berten hovenier en wonende op de parochie van Brielen. Een partij van vier lijnen twaalf roeden meers gelegen in de Brielen, deel van meerdere partijen in het geheel acht lijnen vier roeden, deze onverdeeld met de heren en Deken en confrérieën van onze Lieve Vrouwe Gilde in de kerk van Sint-Jacobs binnen de stad Ieper. Palend van oosten de steenweg naar Ieper op Boezinge en stad fortificatiën, van zuiden dezelfde fortificatiën en van westen en noorden de meersen aan dezelfde heren Deken. Voor een termijn van zes jaar vanaf 1 oktober 1778 en voor de prijs van dertien guldens. 28 september 1779

72. Verpacht aan Pieter Joannes Vandromme fs Pieter François pachter op Dikkebus van één gemet zaailand gelegen binnen de parochie van Dikkebus en tegenwoordig gebruikt door Ignaes Jacobus Temperman die zijn pacht zal afstaan op 1 oktober 1779 voor een termijn van zes jaren en tegen de prijs van zeven guldens. 22 februari 1779

^{9 9} Stadsarchief Ieper / OCMW archief / n° 604 Register van de pachten en cijnzen, eigendom van het Nazareth 1657 – 1797.

73. Verpacht aan Joannes Baptiste Camerlijnck fs Jacobus wonende op de parochie van Reningelst een partij meers groot vier lijnen vijfenveertig en half roeden, palend van westen de Mesenstraat, noord Jacobus Benedictus Camerlijnck, oost de kerk van Dikkebus en zuid Charles Van Eecke. Gepacht voor een termijn van negen jaar ingaan 1 oktober 1779 voor de prijs van drie ponden groten , 7 september 1779.
74. Verpacht aan Alexius Josephus Debreux een huis met een erf gestaan en gelegen aan de westzijde van de Bukkerstraat gelegen in de stad Ieper, palend van zuiden het huis en erf van sieur Albertus Bruxis en noord van het gebouw van het Godshuis laatst gebruikt door Martinus Moijn en dit voor een termijn van drie of zes jaar vanaf 15 maart 1780 aan de prijs van vier ponden per jaar.
75. Verpacht aan Pieter Jacobus Vandromme fs Pieter Jacobus, in pacht genomen een behuisde en beplante hofstede met gras, meers, zaailand en bos groot 29 gemeten 2 lijnen 70 roeden gelegen in de parochie van Oostvleteren en een surplus in Reninge. Gepacht voor een termijn van negen jaar vanaf 1 oktober 1783 voor de prijs van vijfenveertig ponden bij jaar, 24 september 1781.
76. Verpacht aan Augustinus Vandamme een partij land groot onder gras, warmoezerij en zaailand vijf gemeten een lijn gelegen binnen de stad Ieper in de parochie van Sint-Jacobs. Palend van noorden de Oude Kortrijkstraat mitsgaders een gemet zeventien roeden grasland deel van meerdere partijen ten grote van 6 gemeten 1 lijn 0 roeden. Het surplus werd in het jaar 1669 geïncorporeerd in de citadel en de glacien. De pacht som bedraagt dertien ponden per jaar vanaf 1 oktober 1782.
77. Verpacht aan sieur Joannes Dehouck fs Pieter, inwoner van de stad Ieper, een huis en erf gebruikt als blekerij gelegen aan de westzijde van de Bukkerstraat, palend van zuiden een huis en erf van alhier en van noorden de Beurzestraat, naast het gras hof van het Godshuis, alles samen gebruikt door Hendrick François Bekaert tot 31 januari 1782. Werd verpacht voor een termijn van drie, zes of negen jaar vanaf 1 oktober 1782 voor de som van vijftwintig ponden tien schellingen, 30 oktober 1781.
78. Verpacht aan Jacobus Alexander, een behuisde en beplante hofstede, groot zeventien gemeten twee lijnen zesendertig roeden met gras en zaailand met een groot deel gelegen in de parochie van Woesten en een deeltje in Oostvleteren. De pacht som bedraagt elf ponden per jaar vanaf 1 oktober 1783.
79. Verpacht aan Pieter Jacobus Storme in huwelijk Isabelle Claire Meeuws weduwe van Jacobus Alexander voor een termijn van zes jaar in gaan 1 oktober 1789 voor de pachtsom van zestien ponden per jaar. 19 oktober 1782.
80. Verpacht aan Pieter François Sonnevill fs wijlend Jan Baptiste in huwelijk hebbende Marie Françoise Houcke weduwe van Pieter Demeij, in pacht genomen vier gemeten twee lijnen vierentwintig roeden gras en zaailand gelegen in de parochie van Sint-Jan wat noord van de Hoge Zieken, palend van westen de Langemarkstraat. Werd gepacht voor een termijn van zes jaar ingaan oktober voor de som van acht ponden per jaar. 20 mei 1783.

J.B. Willems de Bostervelt & marceq
Van pieter + francois Sonnevill
niet commende. Schrijver
1783

(Wordt vervolgd)

Nieuwe publicaties

NOËL BOUSSEMAERE – Van ‘Het Blaeuw Overdragh’ tot Leroy Breweries, 450 jaar brouwgeschiedenis – 2024 – gebonden, ong. 300 p., ill.

Prijs: € 40,00 te storten op BE57 6473 2212 2135 van brouwerij Van Eecke nv. Met vermelding: Blaeuw Overdragh. Verzendingskosten: € 15,50.

Verschijnt begin november 2024.

In 2016 publiceerde ik in Vlaamse Stam (jg. 52, nr. 1, p. 55-77) de geschiedenis van de familie Leroy uit Boezinge onder de titel: Leroy: een familie van brouwers en herbergiers. Deze genealogie vangt aan met Jan Leroy (° omstreeks 1612) en na hem komen nog negen generaties aan bod met hun afstammelingen. Dat vroeg bij de familie Leroy om meer. In 2022 bestond hun brouwerij, ‘Leroy Breweries’, 450 jaar en dus kwam de wens om de geschiedenis van hun brouwerij aan het papier toe te vertrouwen. Het werk kon niet tegen 2022 klaar zijn en zo werd 2024 het streefjaar, omdat in dat jaar de brouwerij 100 jaar in het centrum van Boezinge gevestigd is.

Tussen 1572 en circa 1850 was de naam van de brouwerij en de herberg ‘Het Blaeuw Overdragh’. Daarna werd dit ‘Brasserie Leroy-Darras Estaminet’ en ‘Estaminet het Sas’. Tussen 1572 en 1914 stonden de brouwerij en de herberg bij de Blauwe Overdracht waaraan zij hun naam te danken hebben. De Blauwe Overdracht was een dam op de Zilinc, een zijkanaal van de Ieperlee in het begin van de veertiende eeuw gegraven. In de eerste helft van de zeventiende eeuw werd het kanaal gegraven en kwamen de gebouwen bij het sas te liggen.

Na enkele korte inleidende hoofdstukjes waaronder een hoofdstuk waarin we enkele zaken en begrippen verklaren om de tekst begrijpbaar te maken, begint het verhaal van de brouwerij en de herberg.

‘Het Blaeuw Overdragh’ heeft zijn bestaan te danken aan de Ieperlee. Daarom wordt in een eerste deel aandacht besteed aan de Ieperlee. In het tweede deel wordt de geschiedenis van de herberg en de brouwerij tussen 1572 en 1914 uit de doeken gedaan. Het derde deel bespreekt de eigenaars van ‘Het Blaeuw Overdragh’ tussen 1572 en 1776. Daarin wordt veel aandacht besteed aan Jan Dubye. Voor diezelfde periode komen in deel vier de vele brouwers aan bod die pachters van de gebouwen waren en bier brouwden en de herberg uitbaatten.

In 1776 wordt wie er brouwt ook eigenaar van ‘Het Blaeuw Overdragh’. We bespreken tot 1914 de vier brouwers-eigenaars. Met de derde brouwer, Karel Leroy, doet de familie Leroy zijn intrede in het verhaal.

Deel zes bespreekt de brouwerij ‘Het Sas’ van 1914 tot 2024. Maar in 2016 werd de naam Leroy Breweries. Vier generaties Leroy passeren de revue.

In deel zeven bespreken we even kort de geschiedenis van de brouwerij Van Eecke uit Watou omdat in 1968 die brouwerij met de brouwerij ‘Het Sas’ fuseerde. In deel acht bespreken we de bieren en frisdranken van de brouwerij. In deel negen komen de reclame en de imagovorming van Leroy Breweries aan bod. In deel tien focussen we ons op het personeel dat in de brouwerij werkzaam was en is. Het boek sluit af met een bibliografie, een index op personen en op plaatsnamen en toponiemen.

NOËL BOUSSEMAERE – Bijna vijf eeuwen brouwgeschiedenis en drankcultuur in Boezinge (1550-2024) – 2024 – gebonden, 175 p., ill.

Prijs: € 25,00, te storten op BE35 7383 0222 4437 van Noël Boussemaere met vermelding: brouwgeschiedenis Boezinge.

Verzendingskosten: € 10,00.

Verschijnt begin november 2024.

Toen ik bezig was met de archieven uit te pluizen op zoek naar de gegevens over de herberg en de brouwerij 'Het Blaeuw Overdragh' vond ik veel interessante gegevens over andere brouwerijen en herbergen die in de loop der tijden in Boezinge bestaan hebben. Ik heb al die gegevens ook genoteerd en het resultaat was dat ik nog het bestaan gevonden heb van 19 brouwerijen – sommige waren heel klein – en 122 herbergen in Boezinge. Al die gegevens heb ik in dit boek verzameld.

De titel van het boek dekt niet de volledige geschiedenis van de brouwerijen en de herbergen in Boezinge omdat 'Het Blaeuw Overdragh' hier niet aan bod komt. Wanneer u de volledige geschiedenis van de brouwerijen en herbergen van Boezinge wil kennen, moet u de twee boeken lezen: dit boek en *Van 'Het Blaeuw Overdragh' tot Leroy Breweries, 450 jaar brouwgeschiedenis*. Ik heb de geschiedenis van deze herberg en brouwerij in een apart boek gegoten omdat ik vond dat de geschiedenis van de belangrijkste brouwerij van Boezinge een eigenheid moest vormen.

Na een kort hoofdstukje met algemene zaken en begrippen volgt het eerste deel met als inhoud de brouwerijen en de brouwers. Daarin wordt veel aandacht besteed aan de brouwerij 'De Sterre' in het centrum van Boezinge gelegen.

Deel twee bespreekt de herbergen en hun bewoners. In een eerste hoofdstuk vinden we een overzicht van alle herbergen waar tussen 1550 en 2024 in Boezinge bier getapt werd. In een tweede hoofdstuk gaan we dieper in op de geschiedenis van 28 herbergen waarin we ook veel aandacht hebben voor de herbergiers en hun familie.

Het boek sluit af met een bibliografie en een index op de familienamen en op plaatsnamen en toponiemen.

Word lid

Voordelen lidmaatschap:

Wanneer u lid wordt van Familiekunde Vlaanderen ontvangt u niet enkel het tijdschrift “Vlaamse Stam” bij u thuis in de bus, maar krijgt u daarenboven nog andere voordelen, zoals gratis bezoeken aan al de documentatiecentra verspreid over geheel Vlaanderen en Brussel, sterke prijsvermindering bij deelname aan cursussen of voordrachten... U kan de vereniging financieel steunen, door gewoon lid, steunend lid of beschermend lid te worden.

Bijdrage Familiekunde Vlaanderen 2024:

Gewoon lid na 15 januari 2024: 45 €

2de persoon in het gezin: 10 €

Steunend lid: 60 €

Beschermend lid: 90 €

Begunstigde: Familiekunde Vlaanderen vzw, Van Heybeeckstraat 3, 2170 Merksem

Rekening: IBAN BE58 4141 1712 2179 - BIC KREDBEBB

Steun onze afdeling FV-regio Ieper-Diksmuide en vermeld bij de betaling “Afdeling FV regio Ieper-Diksmuide”.

Voor meer uitleg betreffende Familiekunde Vlaanderen: www.familiekunde-vlaanderen.be

Ons steunen? lid worden?